

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 200

'ניצבים וילך' - ה'תשפ"ד / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

אומן ראש השנה

שבת אחר ראש השנה / יארצייט רבי אברהם שטרנהארץ / הנס בלידת ר' אברהם בכח ברכת נכד רבינו / ייחוס ר' אברהם שטרנהארץ מצד אביו / ראש השנה שלי עולה על הכל / כתר, הכתרה - באומן / הכתרה באומן גם בכח רוב העם / מחייאת כפים ב'המלך' / קצת טעם במחייאת כפים בהמלך / מחייאת כפים לספרדים - חכמה - ע"י ראש השנה של רבינו זוכים לעיני קדושות / אצל רבינו אפשר לומר 'פתקא טבא' כבר בראש השנה / רבינו האריך מאוד בתפילת ערבית של ראש השנה / בראש השנה רבינו כאן עם השבעה רועים / רבינו בספירת ה'בינה' - בחינת 'השמיני' / בינה - גם מארץ ישראל צריך לנסוע לאומן ראש השנה / תעלה לארץ ישראל רק אחרי גיל ששים / ר' נתן ראה ברוח הקודש שבנו יחיה שנה בארץ ישראל / ימי חייו של ר' יצחק בן ר' נתן / ר' נתן את קברו בא"י לבנו / גם ר' שמעון התלמיד הראשון של רבינו קבור בצפת / קדושת ארץ ישראל נעשית מהתפארות ה' בקיבוץ הקדוש / רבינו זכה לכל ההשגות של א"י כשהלך בד' אמות / אין לנו אלא קבלת אנשי שלומנו שנוסעים מא"י לאומן / חסד - גדול יקרת ראש השנה שלו / בראש השנה של רבינו 'אישי לא יעד' / מי שהיה אצלי על ראש שנה ראוי לו לשמוח כל השנה / איך אפשר לאכול מעדנים ולשתות ממתקים בראש השנה / גבורה - בכח ראש השנה שלו ביטל מאיתנו רבינו תעניות / בדברים קטנים רבינו משך לנו רפואה הנפש באמת / צריך להיזהר מהמניעה שיש בתיקון קל / רק מי שבא אצלו בראש השנה היו מועילות לו אלו התעניות / בכח ראש השנה שלו פטר אותנו מאלו התעניות / כשנמצאים אצלו בראש השנה נפטרים מכמה וכמה תעניות / תפארת - בערב ראש השנה נותנים מעות לפדיון לעורר רחמים / מי שידע רבינו שלא ישלים את שנתו היה אומר לו מה יעשה / המעשה בפטירתו ר' יהושע מזירין / ר' נתן אתה לא צריך את השמות האלו / הקפדת רבינו על ר' ליפא לרבינו בשנה השנה / המניעות הגדולות שהיו לר' אהרן בשנה האחרונה / היה חסר לרבינו בשנה האחרונה שני יהודים למנין הבתים / זהירות לא להראות מנהג רבנות בציון רבינו / ראש השנה של רבינו הוא ענין נצחי גם אחר פטירתו / ההבטחה של תקון הכללי מועילה רק אחר פטירתו / הוד - ראש השנה במסירות נפש / נסיעת ראש השנה שנת ת"פ / אמר רבינו: 'מסירות נפש זה ענין אחר' / המעשה במי שהיה לבנו ברית בראש השנה / מלכות - בחינת 'לקדושים אשר בארץ' שהם מקומו של עולם / הצדיקים שזוכים לאחוז בכסא הכבוד - הם בבחי' מקומו של עולם

השיעור לרפואה שלימה של שרון בן נעמי נעמי יאל נא רפא נא לו

שבת אחר ראש השנה

א. אנחנו קרובים מאוד לימים הקדושים של ראש השנה שיחולו השנה בימים חמישי שישי, ולאחר מכן יש לנו את שבת קודש. רבי אברהם בן רבי נחמן היה אומר, שכשיש שבת אחרי ראש השנה זה בחינת יום נוסף של ראש השנה, וכביכול יש שלושה ימים ראש השנה. והשנה כולנו ובפרט הנוסעים לאומן ראש השנה שלי - זוכים לשבת של ניחא אחרי שני ימים של ראש השנה. כי בדרך כלל אחרי שמסתיים ראש השנה מיד ממהרים להתארגן לנסיעה, ולא מספיקים להישאר קצת כדי לעכל את האורות הנפלאים שהיו בראש השנה, והשנה שיש שבת אחרי ראש השנה, באה שבת קודש ומבליעה בנו את המוחין שזכינו בימי ראש השנה בתוכנו.

יארצייט רבי אברהם שטרנהארץ

ב. היום כ' אלול זה היארצייט של רבי אברהם שטרנהארץ זיע"א (נכדו של ר' נחמן מטשערין) ונקרא בשם 'מורינו' סתם, הוא היה חסיד וקדוש ומגדולי ישראל, היה גאון עצום בכל חלקי התורה כולה. ונפטר בכ' אלול שנת תשט"ו בגיל 93, ונולד בשנת תרכ"ב שנתיים אחרי פטירת רבי נתן (שהיתה בשנת כת"ר).

הנס בלידת ר' אברהם בכח ברכת נכד רבינו

ג. לצדיק הקדוש רבי אברהם שטרנהארץ היה סיפור נס בלידתו, אמו (דבורה בתו של הרב מטשערין) היתה מקשה לילד, והייתה בסכנת חיים גדולה, וכשראה אביה הרב מטשערין כך הוא רץ לרבי אברהם דב (בעריניו) נכדו של רבינו הקדוש (הבן של בתו אדל, ונקרא על שם סבו מצד אביו ר' אברהם דב אב"ד חמלניק), וביקש ממנו שיתפלל עליה.

רבי אברהם דב העתיר עליה בתפילה, אבל אמר לרב מטשערין: "תדע לך, אתה ב"ה תלמיד חכם עצום, והמחשבה שלך יש לה כח גדול ועצום". (וכמו שאמר רבינו (ליקוטי מוהר"ן תורה קצ"ג): "דע, שלמחשבה יש תוקף גדול מאוד", וכן מובא בשיחות הר"ן (אות ס"ב), ולכן תיזהר מאוד שלא תחשוב ח"ו מחשבה לא טובה עכשיו על בתך. ובזכות הברכה שלו נולד ר' אברהם שטרנהארץ. וכשגדל הבן ר' אברהם, אמר הלו רב מטשערין לרבי אברהם דב: 'תדע, שאתה מופת של רבי אברהם בעריניו נכדו של רבינו הקדוש', כי אמך היתה במצב קשה בלידה, ובאמת מיד אחר כך היא נפטרה.

ייחוס ר' אברהם שטרנהארץ מצד אביו

ד. רבי אברהם שטרנהארץ היה מיוחס מאוד גם מצד אביו, כי הסבא רבא שלו זה היה רבי נתן זיע"א. לרבי נתן היה בן בכור שקראו לו שכנא, שנולד בזכות ברכת רבינו הקדוש, כי אשתו של ר' נתן היתה מפילה נפלים, וכשרבי נתן שהתקרב אל רבינו, אשתו היתה בהריון, ור' נתן מאוד פחד שח"ו היא תפיל כמו בהריונות הקודמים. ורבינו ידע זאת ברוח קודשו, ולכן אמר תורה על זה למשוך לה רפואה, ובאיסרו חג של סוכות שנת תקס"ג, רבינו אמר את תורה מ"ח בליקוטי מוהר"ן, וע"י התורה הקדושה הזאת הוא משך לה רפואה. תורה מ"ח עוסקת בענין ה'נוקבא' שעוצרת את הטיפה שלא תפיל את הוולד. ומברכת רבינו נולד בנו שכנא. ולשכנא היה בן רבי נפתלי הרץ, שהוא נשא לאשה את בתו של הרב מטשערין, ומהם נולד רבי אברהם שטרנהארץ.

ראש השנה שלי עולה על הכל

ה. היום נלמד עשרה מאמרים בענין 'אומן ראש השנה שלי עולה על הכל' ונזכה לסדר אותם על פי עשר ספירות. ברוך השם הרבה יהודים מתכננים ורוצים ומבקשים ומתפללים וכוספים לזכות לנסוע לציון הקדוש באומן לראש השנה, וכמו שרבינו אמר: 'אין דבר גדול מזה מלהיות אצלי על ראש השנה. וזה דבר חשוב להיות אצל הצדיק בראש השנה, אבל גם חשוב מאוד לדעת מהי גדולתו של ראש השנה של רבינו, כדי שכל הנסיעה לראש השנה תהיה יותר במוחין דגדלות, ע"י שנדע מה שרבינו גילה לנו מהענין של ראש השנה שלו.

כתר, הכתרה - באומן

ו. 'כתר' - סיפר רבי לוי יצחק בנדר, שהוא זכה להגיע לאומן הפעם הראשונה בשנת תרע"ה, הוא זכה לשמוע את השאגה הנוראה של- 'המלך' מפי רבי אברהם שטרנהארץ. מנהג האשכנזים שבראש השנה בכיפור, שהחזן מרים את הקול באמירת 'המלך היושב על כיסא רם ונישא' - והוא מנגן את המילה 'המלך' בשאגה נוראה, בתחילה החזן מפזם את האות ה', עד שהוא מוציא את המילה 'המלך' כמו חץ היוצא מפי גיבור. ונוהגים שבהתחלה החזן עומד ליד הבימה באמצע בית הכנסת, ותוך כדי אמירת 'היושב על כיסא רם ונישא', החזן הולך מהבימה לכיוון עמוד התפילה ליד הארון קודש.

ואמר רבי לוי יצחק בנדר, שבפעם הראשונה שהוא שמע את הזעקה של 'המלך' מפי רבי אברהם שטרנהארץ, אחז אותו חיל ורעדה

ושאתה עושה את זה בתור קצב לשירה, אבל אם מוחאים כפים כדי לכבד, כגון לאדם שאמר דבר תורה – זה מותר, מפני שזה לא למטרה של שירה. כי כל האיסור של מחיאת כף בשירה, וכן הוא בריקוד, משום שמא יבוא לתקן כלי שיר, אבל אם מחיאת הכפים היא בשביל כבוד, יש כאלו שמתירים אפילו לספרדים. ואני לא פוסק הלכה, רק מעורר את הנקודות, וכל אחד ישאל את הרב שלו מה לעשות למעשה.

חכמה - ע"י ראש השנה של רבינו זכים לעינים קדושות

יא. 'חכמה' – רבינו מביא בכמה תורות את דברי חז"ל העיניים הם על שם החכמה, והיה מעשה עם רבי נתן שהאריך מאוד בתפילת ליל ראש השנה. ידוע שרבינו היה מאריך מאוד בתפילת ליל ראש השנה, מפני שרבינו בליל ראש השנה היה סוגר את כל התיקונים שיש שמראש השנה ועד יום שמיני עצרת, כי ב-21 יום שמתחילים מראש השנה (א' תשרי) ונגמרים בשמחת תורה (כ"א תשרי) נעשים יחידה גדולה של תיקונים על פי הקבלה, ורבינו היה גומר את כל התיקונים האלה כבר בליל א' דראש השנה. וכמו שמובא בשיח שרפי קודש (ח"ב אות ע"ה), וז"ל: רבנו אמר: מה שצדיקים אחרים פועלים בעבודתם מראש השנה עד הושענא רבא פועל אני בלילה הראשון של ראש השנה.

אצל רבינו אפשר לומר 'פתקא טבא' כבר בראש השנה

יב. שנה שעברה כשהיינו בקלויז' דיברנו שיש ענין לומר 'פתקא טובא' – שאומרים ב'הושענא רבא' כבר ב'אומן ראש השנה' של רבינו. בגלל שרבינו סיים לנו את התיקון של 21 ימים – כבר בראש השנה, וכמו שאומרים בשם רבינו שאמר: "אני מעביר אתכם כבר ב'ברכו' הראשון". ולמרות שאין לזה מקור מפורש, אבל כך רגילים לומר בברסלב – והיות שהכל אומרים את זה יש לזה כח כמו שרבינו בשיחות הר"ן (שיחה צ"ב) הסביר את ענין 'אמרי אנשי', כי הגמרא למשל בבבא קמא (דף צב:) מביאה כמה מימרות של 'אמרי אנשי' ומפרשת אותם. ומסביר רבינו, וז"ל: ודע שהדבורים שמתקנים ב'יתר'. וזה בחינה של ה'הינו דאמרי אנשי' (הנוכח הרבה ב"ש"ס). שהם דבורים של גויים, ואחר כך בשבאו בתוך ישראל שנגדו בנייהם, על ידי זה נמתקו ונעשו מהם דברים גלוינים (עד שחז"ל דרשו בהם דברי תורה הנמצאים ב"ש"ס), עכ"ל. אם העולם רגילים לומר דבר, נהיה לזה כוח, וזה מראה סימן שהדבר נכון. ולכן אפי' שאין מקור לזה שרבינו אמר שהוא מעביר את כולם ב'ברכו' הראשון, אבל כיון שכך אומרים העולם, זה כבר מספיק כדי להעביר את כולנו ב'ברכו' הראשון. וזה חידוש יפה שאמרנו באומן בליל ראש השנה 'פתקא טבא' אצל רבינו הקדוש.

רבינו האריך מאוד בתפילת ערבית של ראש השנה

יג. רבינו היה מאריך מאוד בתפילת העמידה בערבית של ליל ראש השנה, והיה עומד בתפילה כ-4 או 5 שעות. ומספר רבי נתן, שהם היו מספיקים ללכת הביתה ולעשות את הסדר של ליל ראש השנה עם הסימנים (עם כל היהירצון) ולאכול עם המשפחה סעודת חג, ולשיר שירים וכו', ואחרי שסיימו את סעודה חזרו לבית המדרש, והיו רואים את רבינו עדיין עומד בתפילה. והיו יושבים שם ומחכים לראות אותו

וצמרמורת מפתח יום הדין, ולא הצליח להירגע, עד שהתחילו את מחיאות הכפים, וע"י מחיאות הכפים – נרגעה קצת הצמרמורת.

הכתרה באומן גם בכח חב העם

ז. ידועים דברי רבי נתן שאמר (שיש"ק ח"ג קס"ח) ש'אמר: כָּל הָעוֹלָם צוֹעֵק הַמֶּלֶךְ אֶבְרָהָם הַהַכְתָּרָה, הַיּוֹם מְבִינִים אֶת זֶה גַם כּפִשׁוּטוֹ, כִּי הַכְתָּרָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, זֶה ע"י (משלי יד, כח) "בְּרֶבַע עִם הַדֶּרֶת מֶלֶךְ", והיום הקיבוץ הכי גדול בעולם – נמצא אצל רבינו הקדוש באומן ראש השנה, ובקיבוץ הגדול של רבינו שם מתקיים "בְּרֶבַע עִם הַדֶּרֶת מֶלֶךְ" – מלכו של עולם הקב"ה, הכי טוב.

אמרו רז"ל (ר"ה טז): 'אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם', העבודה הראשונה שיש בראש השנה זו ההכתרה, להכתיר את הקב"ה שהוא מלך עלינו ועל כל העולם, ולקבל את מלכותו. ע"י הצעקה של 'המלך' בתפילה ע"י החזן, ואחר כך כל הקהל, בזה מכתירים את ה' יתברך למלך עלינו ומקבלים את מלכותו.

מחיאת כפים ב'המלך'

ח. והתפשט המנהג בכל קהילות ברסלב ובפרט באומן, שמוחאים כפים בשעת אמירת 'המלך'. שאלו את ר' לוי יצחק בנדר, האם המנהג הזה היה בזמן רבינו או מוזמן רבי נתן, או שזה דבר שהתחדש יותר מאוחר? והוא ענה: באומן לא שאלו שאלות, פה בארץ אתם שואלים שאלות. באומן מחאו כפים, אז כולם מחאו כפים בלי לשאול שאלות, ממתני התייסד המנהג וכו', היו פשוטים ותמימים.

קצת טעם במחיאת כפים בהמלך

ט. ואכן ענין מחיאת כפים בברסלב יש לו הרבה סודות, ורבינו אמר כמה תורות על הענין של מחיאת כפים, וכמו שרבינו אומר (תורה מ"ד) שעל ידי מחיאת כף מגרשים את האוויר של ארץ העמים וזוכים לרשת את ארץ ישראל, בבחינת (תהלים קיא, ו): "כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם", ובכל מקום שיהודי מתפלל ואפילו בחוץ לארץ, ע"י מחיאת כפים בתפילה, נעשה בחינת: "כַּח מַעֲשֵׂיו", כח גימטריא 28, יש י"ד פרקים באצבעות יד ימין, ועוד י"ד פרקים באצבעות יד שמאל, ואז כשאדם מחבר את הידים במחיאת כף, נעשה בחינת "כַּח מַעֲשֵׂיו". ומתקיים ההמשך: "לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם", את ארץ העמים ואותו מקום שהיהודי מתפלל מתקדש קצת בקדושת ארץ ישראל.

בהכתרה שמכתירים את הקב"ה, צריך לקדש את המקום בקדושת ארץ ישראל, ובשביל זה עושים מחיאת כפים בתפילות ימים נוראים ראש השנה ויום כיפור. כי הארץ של הקב"ה היא ארץ ישראל, ואיך תעשה הכתרה אם זה לא בארץ ישראל. אלא שמקדשים קצת את המקום בקדושת ארץ ישראל. וגם בארץ ישראל, כשעושים מחיאת כפים, מקדשים את המקום מטומאת ארץ העמים שנכנסת גם לארץ ישראל בעוונות, בבחינת מוחין של חוץ לארץ שנכנסים לארץ ישראל, ע' בלקוטי מוהר"ן (תניינא ע"ב).

מחיאת כפים לספרדים

י. לשיטת הספרדים אסור למחוא כפים בשבת ויו"ט, וכן אסור לרקוד, אמנם יש שטוענים שכל מחיאת כף שאסורה היא רק מתי

שאים אדם זוכה לתפילה בכוח בבחינת (תהלים לה, ו): "כָּל עֲצֻמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה", זוכה שהתפילה שלו מגיע למדרגה הגבוהה לבינה. וכאמור גם ארץ ישראל היא בספירת הבינה.

תעלה לארץ ישראל וה אחרי גיל ששים

יו. רבי נתן ציוה על בנו רבי יצחק ואמר לו שאם הוא רוצה לעלות לבקר בארץ ישראל טוב, אבל אם הוא רוצה לעלות ולגור בארץ ישראל, שיעשה זאת רק מגיל 60, אבל לפני גיל 60 שלא ילך לגור בקביעות בארץ ישראל. וכמו שהביא זאת בכוכבי אור (אנשי מוהר"ן דיבורים ממוהר"ת אות א'), וז"ל: אָמַר פֶּעַם אַחַת לְבִנּוֹ ר' יִצְחָק ז"ל מִטּוֹלְטִישׁוֹן, שֶׁלֹּא יֵסַע לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְדוֹר שֶׁם בְּקִבְעוֹת עַד שִׁיחֶיָּה בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה. וְהַמּוֹבֵן הָיָה מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁאֵף עַל פִּי שִׁישִׁיבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּדוּלָּה מְעַלְתָּהּ מֵאֵד וְכַמּוֹבָא בְּסִפְרֵי אֲדָמוֹר זצ"ל, אֲבָל בְּכָר אָמַר אֲדָמוֹר זצ"ל עַל הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאֵין דְּבַר גְּדוּל מִזֶּה (כַּמּוֹבָא בְּחַי מוֹהֲרָן ת"ו), וְגַם כָּל קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ (כַּמּוֹבָא בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן מ'). וְגַם מוֹבָן וּמְבַאָר בְּדִבְרֵי אֲדָמוֹר זצ"ל שֶׁכְּשֶׁנִּתְּסַף רַק נֶפֶשׁ אַחַת לְהַקְבּוּץ שְׁלֹו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין נִתְּרֵבִין הַבְּתִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה אֶלְף אֶלְפִים וְרַבִּי רַבְּבוֹת פְּעָמִים עַד אֵין שְׁעוֹר. וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי הַלְכוֹת (הַלְכוֹת נִזְמֵי שְׁכָנִים הַלְכָה ד'), שֶׁאֵין עֶרְךָ לְהַעֲבֹדָה שֶׁיַּעֲבֹד הָאָדָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ כָּל הַיּוֹם נֶגְדַּ נְקֻדָּה אַחַת שְׁעוֹשָׂה בְּשִׁמְצוּרָךְ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וּמִכָּל שָׁכֵן שֶׁגְּדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהם (חולין ג'), וְכָל אֲשֶׁר גְּדָלָה וְשָׁגְבָה רוּמְמוֹתָ וְהִתְעַלְלוֹתָ שֶׁל אֲדָמוֹר זצ"ל, בֶּן גְּדָלוֹ וְשָׁגְבוֹ גַם הַתְּקוּנִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשִׁים, עכ"ל.

ר' נתן ראה ברוח הקודש שבנו יחיה שנה בארץ ישראל

יח. ר' נתן דאג לבן שלו, שלא יפסיד את הראש השנה באומן, כי בזמנים ההם היתה הנסיעה כחודשיים ויותר על הים מאומן לארץ ישראל, והיתה קשה מאוד ועולה הון תועפות. ואם יגור בארץ ישראל, לא יוכל לבוא לאומן ראש השנה. ולכן הוא ציווה אותו שרק אחרי גיל ששים הוא יכול לעלות לארץ ישראל. וכנראה שרבי נתן ראה ברוח קודשו שהוא יחיה קצת יותר משישים שנה. והוא זוכה לעלות לארץ ישראל ויחיה קצת יותר משנה אחת בארץ הקודש, ולכן רבי נתן ציווה אותו כך, כדי שישפיק לחיות קצת בארץ ישראל.

ימי חייו של ר' יצחק בר' נתן

יט. ר' יצחק בן ר' נתן נולד בערב פסח תקס"ח, ועלה לארץ ישראל בקיץ תרכ"ח כשמלא לו ששים שנה, וכציווי אביו מוהר"ת. ואכן רבי יצחק לא האריך ימים בארץ ישראל, ונפטר בפורים דפרים י"ד אדר ב' שנת תר"ל, קצת פחות מגיל שישים ושנים. והוא קבור צמוד ממש למרן ה'בית יוסף'.

יש על זה סיפור שביום הפטירה שלו בפורים היה גשם זלעפות והיה חשוך, כי לא היה חשמל כמו היום, ואי אפשר להדליק נרות כשיש גשמים ורוחות. והם לקחו אותו וחפשו מקום פנוי לקבור אותו, ואז קברו אותו במקום של ה'בית יוסף'. ואז למחרת כשגילו איפה קברו אותו, אמרו: קברנו אותו במקום הכי חשוב, למרגלות מרן הבית יוסף, ורצו לדעת קצת מגדולתו. וראו שהוא הבן של רבי נתן בעל ה'ליקוטי הלכות', שחיבר את כל החיבור שלו על השולחן ערוך.

בסיום של התפילה. ואנשי שלומנו אפילו שלא היו ישנים כמעט בימי ראש השנה, והיו צריכים ללכת לישון, כדי לקבל כוחות למחר, היו מחכים שרבינו יגמור להתפלל ויאמר 'עושה שלום', ולברך אותו בשנה טובה. וחיכו לדבר הגדול הזה לזכות ולראות את פניו המאירות, אחרי שסיים לעשות את כל התיקונים.

בראש השנה רבינו כאן עם השבעה חיים

יד. ונחזור לסיפור עם רבי נתן – ששנה אחת האריך מאוד, וכשהוא סיים את התפילה, מובא בשיח שרפי קודש (ח"א אות ש"ד) וז"ל: אַחַר הַתְּפִלָּה נִתְּלַחַב מֵאֵד וְאָמַר לְאֲנָשָׁיו: "בְּשִׁאֲנָחְנוּ מִתְּקַבְּצִים לְכָאן, בְּוֵדָאֵי גַם רַבְּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה אֲתַנּוּ פַּה בְּיַחַד; וְכְשֶׁרַבְּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה פַּה, בְּוֵדָאֵי כָּל הַשְּׁבַעָה רוּעִים הֵם גַּם בֶּן אֲתַנּוּ פַּה!" וַיַּצַּעַק בְּקוֹלוֹ: "אֲנִי פַּה מֵאֲמִין, מִמָּשׁ כְּמוֹ שְׂרוּאָה אוֹתָם!"

"אם רבינו כאן, גם כל שבעת הרועים כאן". כלומר, בראש השנה של רבינו נמצאים כל שבעת הרועים: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, ודוד המלך. ואמר בהתלהבות: "אני מאמין בזה כמו שאני רואה את זה". ואנשי שלומנו אמרו, כשראינו אותו הבננו שהוא אמר את זה בענווה, כי הוא אמר זאת באופן של מישוה שרואה בעיניים שלו, וידענו שהוא לא רק האמין, אלא שהוא באמת ראה את שבעת הרועים עם רבינו.

רבינו בספירת הבינה' - בחינת השמיני'

טו. וזה ענין עצום שאנו זוכים לו בראש השנה של רבינו, שהיות עם כל שבעת הרועים ושמונה נסיכי אדם, השמיני הוא רבינו, שהוא בחינת: "לְמַנְצַחַךְ עַל הַשְּׁמִינִית" – ספירת הבינה. ורבי אברהם ברבי נחמן מבאר באריכות את הענין הזה בספרו חכמה ובינה (כתבי אנשי שלומנו עמ' רס"ב). ואחד הדברים שכתב שם, וז"ל: נְבִיא בְּחִשְׁבוֹן תִּבְתַּב בִּינָה אֲשֶׁר הִשִּׁיג אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹתָהּ וּבְמִלּוּאָהּ, וְתִבְטֵי וְתִרְאָה רְמֵז נִפְלָא, כִּי עַל בֶּן בְּמִלּוּא כְּזֶה: "בֵּית יוֹד נוּן הֵי" (553) מְכַבֵּן בְּמִסְפָּר "נַחְמָן בֶּן שְׁמֹחָה" מְכַבֵּן מִמָּשׁ.

מובא בשיח שרפי קודש (ח"א אות ש"ג), וז"ל: שְׁמַעְתִּי מִרְבִּי נַחְמָן בְּרַבִּי שְׁכָנָא זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, שֶׁשָּׁמַע לְעֵינָי נְסִיעַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ', וְהוֹצֵא מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁכָּל נְסִיעָה וְנְסִיעָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד – יִהְיֶה לָּהּ חֵלֶק בְּקֶזֶן הַגְּאֻלָּה, עכ"ל. ולכן כל הטרחה והקשיים והייסורים של הטלטול והבלגאן ובפרט מה שקורה בשנים האחרונות – כל זה הוא חלק בגאולה, חלק בייסורים של סוף הגאולה. וזה המאמר ב'חכמה', כי החכמה היא על שם העיניים. וכמו שרבי נתן אמר: "אני רואה את רבינו עם השבעה רועים".

בינה - גם מארץ ישראל צריך לנסוע לאומן ראש השנה'

טז. 'בינה' – זה הענין של ארץ ישראל שהיא בספירת הבינה. המצוות שהן ב'בינה', הן מצוות שמקיימים אותן עם כל הגוף. ארץ ישראל היא בבינה, כי אדם נמצא עם כל הגוף בארץ ישראל, וכן מצות 'סוכה' – אדם נכנס עם כל הגוף שלו לתוך הסוכה, ולכן הסוכה נקראת בשם 'מקיפים דבינה'. וכמו שכתוב (תהלים קל"ג): "כִּי אָתָּה קִנִּיתָ כְּלִי־יָדִי תִסְפְּנִי בְּבִטָּן אֲמִי", ששם הגוף כולו נמצא בתוך הרחם. וכן מקוה, אדם נכנס עם כל הגוף למקווה, והמצוות המיוחדות האלו הן בבינה. ואמר רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ח)

מחכים' (כ"ב קנ"ח). ועל שם זה נקרא ארץ ישראל, שמקבלת קדושתה מבחינת "ישראל אשר בך אתפאר", ע"כ. והרי שכל הכח של קדושת ארץ ישראל בא מהקיבוץ של הצדיק בימי ראש השנה, שה' יתברך מתפאר בישראל, ונעשה בחינת השגחה בארץ ישראל.

רבינו זכה לכל ההשגות של א"י כשהלך בה ד' אמות

כג. רבינו זכה לענין של ראש השנה מתי שהוא ירד מהאוויה בנמל חיפה בסוף שנת תקנ"ח, בערב ראש השנה של תקנ"ט, ואז רבינו ירד מהאוויה והלך ארבע אמות בארץ ישראל, והשיג את ההשגות הנפלאות שהוא חיכה לזכות להן בארץ ישראל. ואחד מהדברים שרבינו השיג, זה את הענין של 'ראש השנה שלי עולה על הכל'. וכמו שמתבאר מדברי ר' אברהם בר' נחמן (חכמה ותבונה ג', ו), וז"ל: נסיעת רבנו ז"ל לארץ ישראל שמכונן ממש לימי ראש השנה (תקנ"ט) נכנס בעיר חיפה (וענן בספור הנסיעה ושכחי הר"ן ח"ב) רב שמחתו שהיתה בואת הלילה, כי לפי הנ"ל יש לבאר שזה מה שקבע מאז והלאה לכל אנשיו את יום אספתם אליו בראש השנה.

אין לנו אלא קבלת אנשי שלומנו שנוסעים מא"י לאומן

כד. ולכן למעשה נוסעים מארץ ישראל לקיבוץ של ראש השנה שלו באומן, ורבי אברהם ברבי נחמן אומר ברוך השם שהיום יש ספינות שרצות מכאן לשם, וב-25 רובל אפשר כבר לנסוע מארץ ישראל עד אומן. ואפילו שיש תלמידי חכמים שאנחנו אוהבים אותם, אבל הם טועים בדבר הזה, לא צריך לשמוע אליהם כלל. וצריך לדעת שככל שאדם גדול יותר יצרו גדול יותר (סוכה נב.) והטעויות שלו הם טעויות יותר קשות בפנימיות, ואנחנו אין לנו אלא פשיטות ותמימות, כמו שנהגו אנשי שלומנו הקדמונים לנסוע מארץ ישראל לאומן, וכך נהג רבי אפרים ברבי נפתלי, ורבי אברהם ברבי נחמן ועוד מאנשי שלומנו, וגם בשנים שהיתה הנסיעה קשה ביותר, היו נוסעים לאומן. וכמו שהבאנו שרבי נתן ציוה לבנו שלא יגור בקביעות בארץ ישראל עד גיל 60, כי הראש השנה של הרבי יותר חשוב אפילו מארץ ישראל, ואדרבה הראש השנה של רבינו, גורם לך להרגיש את קדושת ארץ ישראל.

חסד - גדול יקרת ראש השנה שלו

כה. 'חסד' - מובא בחיי מוהר"ן (אית ת"א) "גדל יקרת ראש השנה שלי", מילת 'גודל' היא בגדולה 'שהיא ספירת החסד', כתוב (דה"א א' כט, יא): "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת וגו'", והזהר מסביר שגדולה זה חסד. וזה חסד גדול שעשה איתנו רבינו שגילה לנו וצירף אותנו לראש השנה שלו. ורבינו אמר: 'הראש השנה שלי עולה על הכל'. היות שראש השנה הוא יום הדין שכולו גבורות, ולכן חייבים להביא חסדים חזקים כדי למתק את הדין של ראש השנה. וזה הכח שיש לרבינו בראש השנה שאז אנחנו זוכים למתק את הדינים והגבורות - בחסדים.

בראש השנה של רבינו 'איש לא יעדר'

כו. רבינו אומר: 'זהה פלא אצלי - מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו בלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. ראש השנה של רבינו זה בחי' 'איש לא יעדר', רבינו רוצה כל יהודי

'ליקוטי הלכות' זה החיבור הגדול שחיבר רבי נתן ע"פ תורת רבינו, וכל כולו בא לבאר את הפנימיות של השולחן ערוך.

ר' נתן את קברו בא"י לבנו

כז. ואמרו אנשי שלומנו, שבאמת משמים המקום הזה היה שמור לרבי נתן, ואם רבי נתן היה נקבר בארץ ישראל, הוא היה נקבר במקום הזה, והיות שרבי נתן נטמן בברסלב ולא יכלו להביא אותו לארץ ישראל, הוא הוריש את המקום הזה לבנו, היות שבנו רבי יצחק מטולטשין היה מנהל את הדואר בעיירה שלו, פעם הדואר זה היה כל הבנק. הוא אמנם לא היה עשיר, אבל היה לו פרנסה, ורבי יצחק הבן צמצם מעצמו ופרנס את אביו, וכיוון שהתורה של רבי נתן בשנים אלו היתה גם בזכות רבי יצחק שדאג לפרנסתו, לכן זכה להיקבר ליד מרן ה'בית יוסף', שהיה במקור המקום של רבי נתן.

גם ר' שמעון התלמיד הראשון של רבינו קבור בצפת

כח. יש עוד צדיק גדול תלמיד רבינו שקבור לידם, וזה הציון של רבי שמעון, התלמיד הראשון והמשמש של רבינו. רבי שמעון המשמש של רבינו, משמש גם בהיכל של רבינו בשמים, והוא קבור בין האר"י ז"ל לבין הבית יוסף ורבי יצחק ברבי נתן. וכשהולכים לבקר בבית העלמין העתיק בצפת, עושים שם שליחים את רבי שמעון שליח לרבינו, ואת רבי יצחק שליח לרבי נתן.

צריכים לעורר רחמים על עיר הקודש צפת, מכל מה שמתכננים הרשעים והחייזבללה ימח שמם, והצדיקים הקדושים ששוכבים בצפת לא רק שיגנו על העיר שלא תיפול שיערה אחת מיהודי, לא בצפת ולא בשום מקום בארץ הקודש, וגם שלא יהיו אזעקות ולא בהלה וכו', כי האזעקה לבד כבר מזיקה הרבה, יש היום יותר ניווקים מהאזעקות מאשר מהטילים, ויש יותר ניווקים מהמייטרים, אבל מה לעשות צריך אותם. והלוואי שהיינו זוכים לביטחון בבחינת (תהלים נה, ג): "השליף על ה' יתברך וגו'".

קדושת ארץ ישראל נעשית מהתפארות ה' בקיבוץ הקדוש

כט. נחזור לענין, שאמרנו ש'אומן ראש השנה שלי' גבוה יותר מארץ ישראל, ולכן צריך לצאת מארץ ישראל ולנסוע להשתטח על ציונו הקדוש באומן, ולהתפלל שם בעיר אומן בימי ראש השנה הקדושים דוקא, איש בל יעדר. כי מבואר בליקוטי מוהר"ן (תורה מ' תניינא) שכל הענין של קדושת ארץ ישראל, זה נעשה מהראש השנה של הצדיק. ורבינו מסביר שהקדושה המיוחדת של ארץ ישראל, היא מהשגחה של הקב"ה בארץ ישראל, כמו שכתוב (דברים יא, יב): "ארץ אשר ה' אלהיך ה'ש אתה תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" - מראשית היינו מראש השנה הקב"ה דורש אותה.

אבל שואל רבינו (שם) וז"ל: אף מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל השם יתברך, דהיינו בחינת עינים להשגיח בנ"ל, זה נעשה על ידי נשמות ישראל, שהשם יתברך מתפאר בהם, בבחינת (ישעיה מט, א): "ישראל אשר בך אתפאר". ועל ידי ההתפארות (שהקב"ה מתפאר בבניו בקיבוץ הקדוש שלהם, ושנוספים הרבה מישראל בקיבוץ שרוצים לעבוד את ה') נעשין בחינת תפלין, שנקראין 'פאר' (ספ"ה כה:), והתפלין הם בחינת 'מחין', ונכנסין לפנים ובוקעין בעינים, ומזה נעשה השגחת השם יתברך בבניו, שעל ידי זה נעשה קדושת ארץ ישראל, בחינת 'אוירא דארץ ישראל'

רְפוּאָה, וְאָמַר (שם, יב): "הֲלֹא טוֹב אֲמַנָּה וּפְרָפֶר וְנִהְרֹת דְמִשְׁק, הֲלֹא רְחִצְתִּי בָהֶם וְטִהַרְתִּי, עַד אֲשֶׁר אֶמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו (שם, יג) "אָבִי דָבָר גְּדוֹל דְבָר אֱלֹהִים הֲלוֹא תַעֲשֶׂה (אם היה הנביא מבקש ממך לעשות דבר גדול הרי הייתה עושה אותו), אָף כִּי אֶמַר אֱלֹהִים רַחֵם וְטִהַר" (א"כ כל שכן כשאומר לך לעשות דבר קטן, ומבטיח לך בזה שתרחץ ותיטהר מצרעתך). וְאִזּוּ שָׁמַע (נעמן) לְעֲבָדָיו וְרַחֵם בְּיַדְּךָ שִׁבְעַת פְּעָמִים (שם, יד) "וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ וַיְטַהַר". בֵּן אֲתָם – נִדְמָה לָכֶם שְׂצָרִיכִין דּוֹקָא לֹמַר לְרְפוּאָתְכֶם דְבָרִים כְּבָדִים (ע' תניינא תורה פ"ו), וְאִין אֲתָם מְאֵמִינִים שְׂבָדְדָבָר קַל שְׂאִי מְצוּהָ לָכֶם לַעֲשׂוֹת, יְהִי לָכֶם רְפוּאָה שְׁלָמָה – רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ בְּאַמְתָּ, ע"כ"ל.

צריך להיזהר מהמניעה שיש בתיקון קל

לא. אדם חושב שאם התיקון הוא קטן וקל, כמו לומר עשרה פרקי תיקון הכללי, זה קצת מדי בשביל לעשות תיקון, הוא מעדיף שהיו אומרים לו לעשות גלגולי שלג, ותעניות, ותיקונים קשים וכו'. כלומר, שלפעמים דווקא מחמת קלות התיקון, יש מניעה לעשות אותו. אבל זו טעות, לא מסתכלים על גודל התיקון, אלא מסתכלים על הנותן אותו, שהוא יודע מה התיקון. לפעמים יש לך תקלה בחשמל, אתה בטוח שצריך להחליף את כל המערכת, ובסוף בא החשמלאי החכם, ומוציא איזה חוט קטן שאותו צריך לתקן, והכל מסתדר. כך הצדיק, הוא יודע בדיוק מה התיקון, ולפעמים התיקון קל מאוד, רק שלא יהיה לך מניעה מזה בעצמו.

רק מי שבא אצלו בראש השנה היו מועילות לו אלו התעניות

לב. ואמר רבינו שהזמן לקבל את אלו התעניות הנ"ל לכל השנה, יהיה בראש השנה בשעה שהוא מכין את עצמו להגיד את התורה בראש השנה. כי רבינו לפני שהיה אומר תורה היה יושב עם התלמידים שתיקה ודממה כשעה, פחות או יותר, ואז רבינו היה מכין את התורה שהוא היה צריך לומר, והוא היה מכין אותה דוקא עם התלמידים, כדי לקחת את התפילה שלהם ולהעלות אותה. כמו שרבינו מסביר בליקוטי מוהר"ן (תורה י"ג) שהורדת התורה של צדיק האמת, נעשית הרצונות והכיסופים של אלו שבאים לשמוע את התורה, והצדיק מעלה את כל אלו הרצונות בתפילתו, וע"י זה הוא מוריד תורה. ואמר עוד, שרק אלו שבאים על ראש השנה יתענו, אבל מי שלא בא לראש השנה לא יתענה כלל. ונראה משום שלא יועיל לו זה התיקון.

בכח ראש השנה שלו פטר אותנו מאלו התעניות

לג. ומסופר שם עוד, וז"ל: וְנִמְשָׁךְ הַדָּבָר בְּעֶרְךָ שְׁתֵּי שָׁנִים. אַחַר כֵּן כְּשֶׁבֵּא מִלְּמַבְרַג (בקי"ז תקס"ח) צִוָּה עֲלֵינוּ שְׁלֵא לְהִתְעַנּוֹת כָּלֵל, וְאָמַר: הֲלֹא מִי שְׂאִינוּ זֹכְרֵי לְהִיּוֹת אֲצִלֵּי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה – הוּא אֵין לוֹ לְהִתְעַנּוֹת כָּלֵל כְּנִ"ל, וְמִי שְׂזָכְרָה לְהִיּוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה – הוּא בּוֹדֵאֵי אֵין צְרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּלֵל, מֵאַחַר שְׂזָכְרָה לְהִיּוֹת אֲצִלֵּי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, ע"כ. ובזה יש לנו להתבונן ולהבין מעט מגדולתו העצומה של רבינו הקדוש, ושל ראש השנה שלו. כי זה עצמו לגלות לאדם איזה תעניות הוא צריך להתענות – שיהיו בעבורו תיקון גמור, הרי זו השגה נפלאה מאוד. ובכל אופן אחרי שנתיים, רבינו השיג השגות גבוהות יותר בראש השנה שלו, שאפילו את אלו התעניות המיוחדות לא צריכים לעשות, אלא עצם הדבר שבאים אצלו בראש השנה, כבר נתקנים כל אלו התיקונים בלי תענית.

מישראל, ומבקש ממנו לבוא לראש השנה שלו, ולמה? 'כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה'. אבל כמו שאנחנו צריכים אותו, הוא גם צריך אותנו, בבחינת 'אין מלך בלא עם', אי אפשר לעשות ראש השנה לבד, צריך את הקיבוץ הקדוש, וככול שיש ריבוי הבתים גדול יותר בראש השנה בבחינת 'איש לא יעדר' – כך רבינו עושה בשבילנו ובשביל כל עם ישראל תיקונים והמשכת שפע יותר. ולכן: 'זהוהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש'.

מי שהיה אצלו על ראש שנה ראוי לו לשמוח כל השנה

כו. ומסיים רבינו: וְמִי שְׂזָכְרָה לְהִיּוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה רְאוּי לוֹ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, "אֲכָלוּ מְעַדְנִים וְשָׂתוּ מִמֵּתִיקִים כִּי חֲדוֹת ה' הֵיא מְעַזְכֶּם" (נחמ"ה ת, י), וְזֶה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. ואנשי שלומנו הוסיפו: "מי שהיה אצלו על ראש שנה ראוי לו לשמוח כל השנה" – ועשו מזה שיר. ולמה אתה יכול לשמוח? כי גם אתה שותף בהבאת החסדים שממתקים את כל הדינים.

איך אפשר לאכול מעדנים ולשתות ממתקים בראש השנה

כז. על הראש השנה שלו נאמר: "אֲכָלוּ מִשְׂמָנִים וְשָׂתוּ מִמֵּתִיקִים וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי חֲדוֹת ה' הֵיא מְעַזְכֶּם, וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה אֵיךְ אִפְשֶׁר לֵאכּוֹל מְעַדְנִים וְלִשְׂתוֹת מִמֵּתִיקִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הִרִי אֲנַחְנוּ בַּפֶּחַד וְחִרְדָּה שֶׁל יוֹם הַדִּין, וְזֶה כְּמוֹ אָדָם שֶׁנִּשְׁפֵּט אִפִּי עַל 10,000 שְׁקֵל כֶּבֶד אֵין לוֹ תִיאֲבוֹן לֵאכּוֹל וְלִשְׂתוֹת מְרֹב לַחֵן, אִזּוּ בְיוֹם מִשְׁפָּט שֶׁל הַקִּבְ"ה, אֲתָה אֹמֵר לוֹ לֵאכּוֹל מְעַדְנִים וְלִשְׂתוֹת מִמֵּתִיקִים, הִרִי עֵדִיף כֶּבֶד לַעֲשׂוֹת צוּם? אֵלֵא, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ זֹכִים לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקִיִּים בְּנוֹ: "וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי חֲדוֹת ה' הֵיא מְעַזְכֶּם", כִּי עַל הַרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ נֶאֱמַר גְּדֹל יִקְרַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ – הֵיִינוּ שְׂמֵתִגְלִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ חֲסִדִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּדוּלָה, וְהֵם מִמֵּתִיקִים אֲתָ כָּל הַדִּינִים, וְלִכֵּן "אֲכָלוּ מִשְׂמָנִים וְשָׂתוּ מִמֵּתִיקִים וְאֵל תַּעֲצְבוּ".

גבורה - בכח ראש השנה שלו ביטל מאיתנו רבינו תעניות

כט. 'גבורה' – זה הענין של תעניות שאדם מתענה, וזה בחינת גבורה. ומה הענין לעשות תעניות? מובא בחיי מוהר"ן (אות תצ"א) וז"ל: בְּשִׁנַּת תַּקְס"ו בֵּין כְּסָה לְעֶשׂוֹר (בין ר"ה ליו"ט) יָצָא רַבְּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה מִהַמְקוּה, וְאָמַר שְׁנַתְגָּלָה לוֹ בְּעַת הַזֹּאת מִן הַשָּׁמַיִם אֵיךְ יִתְנַהֲגוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעִנְיַי תַּעֲנִיתִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם: כְּמָה תַּעֲנִיתִים צְרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְאֵיךְ וְמִתִּי יִתְעַנּוּ. וּמִסְפַּר רַבִּי נִתֵּן: וְאַחַר הַיָּמִים טוֹבִים נִכְנָסְנוּ אֵלָיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּיַחֲדוֹ, וּמִסַּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד צַעֲטָל [פֶּתַק] מִתִּי יִתְעַנָּה וְכו'. וְהַתַּעֲנִיתִים הָאֵלֶּה, הֵיוּ תִיקוֹן גְּמוּר לְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאִפְלוּ שֶׁהֵם הֵיוּ מִסְפַּר מוֹעֵט שֶׁל יָמִים בַּשָּׁנָה.

דברים קטנים רבינו משך לנו רפואה הנפש באמת

ל. ומסופר שם (אות תצ"ב), וז"ל: פֶּעַם אֶחָת נִתֵּן לְאֶחָד (מקובל שהוא ר' יודל תלמידו של רבינו) הַצַּעֲטָל, וְאָמַר לוֹ זֶה שְׁקִבֵּל הַצַּעֲטָל לְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה: הַעוֹלָה עַל דַּעַתְנוּ לֹא הִיָּה כֵּן, כִּי הֵיִינוּ סְבוּרִים שְׂתַצְוּ לָנוּ לְהִתְעַנּוֹת הַרְבֵּה יָמִים בְּשָׁנָה, וְעַכְשָׁיו אָנוּ רוֹאִים שְׂאִינֵם רַק יָמִים מְעַטִּים מְאֹד בְּשָׁנָה. הַשִּׁיב (רבינו): הֲלֹא אֱלִישָׁע אָמַר לְנִעְמָן (מלכים ב' ה, יג) "רַחֵם וְטַהַר", וְלֹא רָצָה (נעמן) לְהֵאֱמִין שְׂבָדְדָבָר הַקָּל הַזֶּה יְהִיָּה לוֹ

כשנמצאים אצלו בראש השנה נפטרים מכמה וכמה תעניות

לד. ודבר זה חשוב גם לנו, כי כל אחד חייב כמה וכמה אין סוף תעניות על כל עוונותיו וחטאיו המרובים. אולם אם הוא זוכה להיות בראש השנה אצל רבינו הקדוש, ראש השנה שלו הוא במקום תענית, ואפילו במקום התעניות המיוחדות שהושגו בהשגה נפלאה, ראש השנה שלו מועיל במקומם. א"כ בודאי שיועיל לנו במקום כל התעניות שאנחנו חייבים. כמה צריך להודות לה, על כל שנה ושנה שזכינו להיות אצלו בראש השנה, וכמה וכמה צריך להתפלל ולהתחנן על הלהבא שנזכה להיות אצלו בראש השנה, אמן.

תפארת - בערב ראש השנה נותנים מעות לפדיון לעורר רחמים

לה. 'תפארת' - רבי נתן מספר בחיי מוהר"ן (אות ת"ו), וז"ל: בְּעֶרְבֵי רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן בְּאוֹמְיִן, עִמְדָנוּ לְפָנָיו בְּעֵת שִׁנְתָנוּנוּ לוֹ הַצֶּעֱטָלִיד וְקוֹיטְלָאדָן שְׁלָנוּ וּמְעוֹת עַל פְּדִיּוֹן, (בערב ראש השנה צריך לתת מעות לפדיון נפש). בפתקים שהיו מביאים לרבינו על פדיון נפש, לא היה כתוב בקשות וכו', רק כל אחד כותב את שמו וזהו. וענין זה הוא בתפארת, כי הפדיון הוא לעורר רחמים פשוטים שאין בהם תעורבת דין כלל.

מי שידע רבינו שלא יסלים את שנתו היה אומר לו מה יעשה

לו. והיתה לרבינו הנהגה נפלאה עם הפתקים הללו, ומובא בשיח שרפי קודש (ח"ג את צ"ד), וז"ל: נוהג היה רבנו ז"ל בְּעֶרְבֵי רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה בְּעֵת קְרִיאָתוֹ אֶת הַפְּתָקוֹת "קוֹיטְלָאדָן", שְׁכַל קוֹיטְלָא שְׂדֵעַ שְׁבַעֲלִיּוֹ יְמוֹתוֹ בְּשָׁנָה זו, הִיָּה מְשַׁלֵּיךְ אֶת הַקוֹיטְלָא תַּחַת הַשְּׁלַחָן. וְהַזְהִיר בְּאַזְהָרָה אֶת בְּנֵי הַבַּיִת (אשתו) לְבָלֵי לְהַבִּיט בְּפְתָקוֹת אֵלָיו. וְהִנֵּה מוֹהֲרָנִ"ת ז"ל בְּהִיוֹתוֹ חַד עֵינָיו, בְּשַׁעֲבֵר סְמוּךְ לְשַׁלְחָנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ, בְּעֶרְבֵי רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה שֶׁנֶּתַת תַּקְסִי"ו, הִבְחִין שֶׁהַקוֹיטְלָא שֶׁל חֲבֵרוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹזְרִין ז"ל, נִמְצָא תַּחַת הַשְּׁלַחָן, וְהִזְדַּעַזַּע מוֹהֲרָנִ"ת ז"ל (כי הבין שימית ר' יהושע השנה), אוֹלָם מִחַמַּת הַזְּהָרַת רַבְּנוּ הִיָּה מִכְרַח לְהַחְרִישׁ וְלִשְׁתַּק. אַחַר רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה בְּשַׁנְפָּרַד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְרַבְּנֵנוּ, רָאָה מוֹהֲרָנִ"ת אֵיךְ שֶׁרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בּוֹכָה מְאֹד לְפָנָיו רַבְּנוּ. וְכֵן הָיָה אֶצֶל שְׂאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂגָלָה לְהֵם רַבְּנוּ זֵאת שְׁבַשָּׁנָה זֵאת יִסְתַּלְקוּ וְהוֹרָה לְהֵם מַה יַּעֲשׂוּ.

המעשה בפטירת ר' יהושע מזירן

לו. ומסופר שם עוד, איך שרבינו דאג לתלמידו ר' יהושע, וז"ל: אַחַר פְּסַח שְׁלַחֵנוּ רַבְּנוּ (למוהר"ת) לְזִירִין (העיר של ר' יהושע הנ"ל) עִם קוֹיטְלָא, לְמִסְרוֹ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּקוֹיטְלָא זֶה הִיָּה רִשׁוֹם אֵיזָה שְׁמוֹת בְּצוּרָה מְשֻׁלָּשֶׁת בְּשִׁשׁוּרָה רֵאשׁוֹנָה אַרְכָּה מֵהַשְּׁנִיָּה, וְהַשְּׁנִיָּה מֵהַרְאִשׁוֹנָה, בְּצוּרַת נִקּוּד סְגוּל הַפּוּכָה. וְכִשְׁבָּא אֵלָיו (מוהר"ת לר' יהושע הנ"ל) מְצָאוּ בְּכָר שׁוֹכֵב חוֹלָה, וְלִמְדוֹ סֵדֵר הַשְּׁמוֹת שִׁזְכֹּר בְּמַחְשְׁבָתוֹ אֵלּוֹ הַשְּׁמוֹת, וְאַחַר כֵּן בְּסְמוּךְ נִפְטָר. וְהִנֵּה מוֹהֲרָנִ"ת עֵינָיו (בפתק) וְשֵׁם בְּזִכְרוֹנוֹ שְׁמוֹת אֵלּוֹ, כְּדֵי שִׁזְכֹּרֵם אִף הוּא לְעֵצְמוֹ. כְּשִׁחְזַר וּבָא לְרַבְּנוּ, אָמַר לוֹ רַבְּנוּ: יַדְעֵתִי מִכְּבָר שְׁכָל מַה שְׂאֵנִי אוֹמֵר מִתְּקִימָם, אֲבָל כָּל כֵּן מַהֵר שְׂעוּד לְפָנָי קְבוּרָתוֹ כְּבָר הִיָּה אֶצְלִי?! (זה כבר פלא).

ר' נתן אתה לא צריך את השמות האלו

לח. אַחַר כֵּן בְּשִׁדְבַר מוֹהֲרָנִ"ת עִם רַבְּנוּ בְּעֵנֵין שְׁמוֹת הַנִּי"ל אָמַר לוֹ רַבְּנוּ: אֵתָהּ אֵינְךָ זִקוּק לְזֶה וְשִׁכְחָם מוֹהֲרָנִ"ת וְלֹא יָכֹל הִיָּה לְהַזְכֵּר בְּשׁוֹם אֶפֶן בְּשְׁמוֹת אֵלּוֹ. וְיֵשׁ גְּרָסָא שְׂאֵמַר לוֹ רַבְּנוּ: "אֵת חוֹרְתָא לְעֵצְמָךְ

שְׁמוֹת אֵלּוֹ?" וְשִׁכְחָם, עַכ"ל. וְכֵן הִיָּה לְמַעֲשֵׂה, שְׂרִי נִתְּן הַגִּיעַ לְרַבִּינוּ מִיַּד אַחֲרֵי פְטִירָתוֹ, יָדוּעַ (שִׁישׁ"ק ח"ב תרנ"ה) שְׂרַבִּי נִתְּן נִפְטָר בְּיוֹם שִׁישִׁי עֶשְׂרֵה בְּטַבַּת בְּעִיר בְּרַסְלָב, וְרַבִּי נִפְתְּלִי הִיָּה גַר רַחוּק מִשֵּׁם בְּאוֹמֵן. וְרַבִּי נִתְּן נִפְטָר כְּשַׁעֲתִימִים לְפָנָי הַשְּׁבֵת, כִּךְ שֶׁלֹּא הִיָּתַם מְצִיאוֹת כְּזוֹ שְׂבֵאוֹמֵן יִידְעוּ מֵהַפְּטִירָה שֶׁל רַבִּי נִתְּן. וּבְשַׁבַּת בְּבוֹקֵר רַבִּי נִפְתְּלִי הוֹדִיעַ לְהֵם שְׂרַבִּי נִתְּן כְּבָר נִמְצָא אֶצֶל הַרְבִּי. שְׂאֵלּוֹ אוֹתוֹ: 'מֵאִיפָה אֵתָהּ יוֹדַע אֵת זֶה?' וְהוּא סִיפֵר: 'חִלְמַתִּי בְּלִילָה שְׂאֵנִי רוֹאֵה אֵת רַבִּי נִתְּן רִץ מַהֵר, (רַבִּי נִתְּן מִמִּיד הִיָּה רִץ וְרִי). שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ רַבִּי נִתְּן, לֹאֵן אֵתָהּ רִץ? וְהוּא עָנָה לִי: "אֵנִי רִץ יִשְׂרָאֵל רַבִּינוּ" - 'אֵיךְ גְּלִיף צוּם רְעָבִין'. וְכֵן רַבִּי נִפְתְּלִי יָדַע שְׂרַבִּי נִתְּן נִמְצָא אֶצֶל רַבִּינוּ.

רבי נתן הגיע לרבינו עוד לפני הקבורה, כי רבי נתן נפטר ביום שישי שעתיים לפני שבת, שלא היה שייך לקבור אותו ביום שישי, וקברו אותו במוצאי שבת. ועשו לו כבוד גדול מאוד, וגם ה'מתנגדים', באו לכבד את רבי נתן בדרכו האחרונה. יש אנשים שנוכחים לכבד אדם רק בהלוויה שלו ה' ירחם. וכבר קודם הקבורה ר' נתן הגיע להיכל של רבינו, אשריו.

הקפדת רבינו על ר' ליפא שלא בא לראש השנה

לט. בראש השנה האחרון של רבינו, בזמן שנתנו לרבינו את הפדיון, ואפילו שהיו שם 600 איש מאנשי שלומנו, רבינו אחז ראש וראה בין כולם מי נמצא ומי לא נמצא. וכתוב בחיי מוהר"ן (שם): אָז שְׂאֵל עַל אֵיִשׁ אֶחָד מִנְעַמְרִיב (ר' ליפא) שְׁלֹא בָּא עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. וְהַתְּחִיל רַבִּי נִפְתְּלִי לְתַרְצוֹ, וְלֹא קִבַּל הַדְּבָרִים, וְהַקְפִּיד עָלָיו מְאֹד. הוּא סִיפֵר לְרַבִּינוּ שְׂרִי לִיפָא נִסַּע לְאוּדֶסָה כְּדֵי לְהַבִּיא אֶתְרוּגִים לְסוּכוֹת, כִּי מְבִיאִים אֵת הַמְשֻׁלּוּחַ שֶׁל הָאֶתְרוּגִים לְנִמְל, וְכֵל קַהִילָה שׁוֹלַחַת נְצִיג לְקַחַת אֶתְרוּגִים לְמַצוֹת הַחַג, וְכִיּוֹן שְׂאֵין הַרְבֵּה אֶתְרוּגִים, הִיָּה עַל זֶה מִמַּשׁ מַחְטָף. אֲבָל בְּכֹל זֵאת רַבִּינוּ - לֹא קִיבַל הַדְּבָרִים וְהַקְפִּיד עַל ר' ליפא מאוד שלא בא על ראש השנה לאומן, ואמר רבינו: שְׁהַמְצוּוֹה הַזֵּאת שֶׁל הַבַּת הָאֶתְרוּגִים הִיָּתַם יְכוּלָה לְהִיעָשׂוֹת עֵי אַחֲרִים, וְהוּא הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן אֶצֶל רַבִּינוּ.

המניעות הגדולות שהיו לר' אהרן בשנה האחרונה

מ. עוד שם: וְאַחַר כֵּן דְּבַר עוֹד מְאֻחָד (ר' אהרן מברסלב וע"ש אות ר"כ) שְׁלֹא בָּא עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה מִחַמַּת רַבּוּי מְנִיעוֹת, וּמַחַמַּת זֶה נִסַּע לְרַבְּנוּ ז"ל קִדְּם רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה וְסִפֵּר לוֹ הַמְּנִיעוֹת. וְצוּהָ לוֹ רַבְּנוּ ז"ל בְּעֵצְמוֹ לְשׁוּב לְבֵיתוֹ וְלֹא יְהִיָּה אֶצְלוֹ עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. לְרַבִּי אַהֲרֵן הִיָּה צַעַר גְּדוֹל מְאֹד מַה שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה שְׁלוֹ. וְהַתְּחִיל לְהַתְּעַקֵּשׁ לְפָנָיו ז"ל שֶׁלֹּא יִשׁוּב לְבֵיתוֹ, רַק יִשְׂאָר אֶצְלוֹ עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. וְלֹא נִתְּרַצָּה רַבִּינוּ בְּדַבְּרָיו וּגְרָשׁוּ לְבֵיתוֹ. וְרַבִּינוּ אָמַר לוֹ: "אֵינִי יְכוּל לְצִיֵּר לְעַצְמִי הַצַּעַר הַזֶּה מַה שְׂאֵתָה לֹא תְהִיָּה אֶצְלִי עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. וְאֵמַר לוֹ רַבִּי אַהֲרֵן: אִם כֵּן אִשְׂאָר כְּאַן. וְרַבִּינוּ לֹא הִסְכִּים, וְרַבִּי אַהֲרֵן שָׁב לְבֵיתוֹ. וְאַחַר כֵּן בְּעֶרְבֵי רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה דַּבַּר רַבִּינוּ עִימָנוּ מְזֵה, וְאֵמַר שִׁישׁ עָלָיו רַחֲמֹנוֹת גְּדוֹל, כִּי רִצָּה בְּאַמַּת לְהִיּוֹת כְּאַן עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה, אִךְ נִמְנַע מִחַמַּת הַמְּנִיעוֹת הַנִּי"ל. אַחַר כֵּן עָנָה רַבִּינוּ ז"ל וְאֵמַר בְּקוֹל חֹזֵק מְעוֹמֵק הַלֵּב: "מַה אוֹמֵר לְכֶם - אֵינִי דַּבַּר גְּדוֹל מְזֵה - הִיָּינוּ מִלְּהִיּוֹת אֶצְלוֹ עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה". וְהַמְּנִיעוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁהִיוּ לְר' אַהֲרֵן, בְּגַלְלָה שֶׁהוּא הִיָּה הַרְבֵּה שֶׁל בְּרַסְלָב, וְשִׁלְחוֹ אַנְשֵׁי בְּרַסְלָב מִכְּתַב תְּלוּנָה לְרַבִּינוּ, לְמַה לְקַח מֵהֵם גַּם אֵת הַרְבֵּה, שֶׁהוּא גַּם הִיָּה

התיקון הכללי, שייך רק אחרי פטירתו של רבינו, ורק בציון הקדוש של רבינו, כי בציון הקדוש של רבינו יש את הבחינה של (תהלים טו, ג): "לְקֹדְשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָּל חֶפְצֵי בָּם". וכן כל התיקונים של ראש השנה, הם מתחזקים עתה בציון הקדוש, פי כמה וכמה מאשר בחייו הקדושים, וכפי גדלותו של רבינו שעולה מעלה מעלה בכל שנה ושנה, כך אנחנו זוכים יותר להתקן בראש השנה.

הוד - ראש השנה במסירות נפש

מה. 'הוד' – זה הענין של מסירות נפש על הנסיעה לראש השנה. הענין הזה של מסירות נפש שייכת אלינו בשנים האחרונות משנת תש"פ יותר – היינו מזמן הקורונה בכל שנה ושנה יש הרבה מסירות נפש על הנסיעה. וצריכים לנצל את השנה הזאת – ראש השנה תשפ"ה, כי בעזרת ה' שנה הבאה נזכה לנסוע לרבינו הקדוש בראש השנה בקלות. אבל השנה עדיין יש לכל אחד ואחד מניעות עצומות, ויש מלחמות בעולם, יש מלחמה כאן בארץ וכו', וכל מי שזוכה לנסוע השנה על ראש השנה, זה במסירות נפש גדולה, ובזמן שיש מסירות נפש על הנסיעה, התיקון הוא ענין אחר לגמרי.

נסיעת ראש השנה שנת תר"פ

מו. אני רוצה לספר סיפור שקרה לפני כמאה שנה בשנת תר"פ, (ומבא בשיש"ק ח"ה אות ש'), זה היה השנה שהבולשביקים ימ"ש היו נכנסים לעיירות ושוודים בפראות כל מי שהולך ברחוב, וגוזלים אותו ורוצחים אותו, כי אז הבולשביקים הם מרדו בצר הרוסי והפילו אותו, והיה בלאגן שלם ברוסיה הגדולה, ולא היה שייך לנסוע וללכת ברחובות. ובפרט ליהודים היה מאוד מסוכן להסתובב, כי הם היו רוצחים כל עובר ושב, ובפרט חפשו יהודים לרצוח אותם.

ומספר רבי לוי יצחק בנדר, שאז בשנת תר"פ הוא החליט לנסוע במסירות נפש גדולה לראש השנה של רבינו הקדוש. ואפילו שההלכה: 'פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה' אבל מי שכל כך בוער בליבו ענין הנסיעה לרבינו – הוא אנוס על ההלכה הזו, ונסע גם בסכנה, ואמר רבי לוי יצחק: 'פחדתי יותר שלא לבוא לראש השנה, מאשר לבוא', הוא הרגיש בעצמו שאם לא יסע בשנה הזאת, הוא לא יזכה לחיות בסכנות כאלה, כמו שהיה שם בכל רגע. לכן הוא מאוד רצה לנסוע אפילו במסירות נפש של מצב סכנה ומלחמה.

והוא מספר כשהגיעו לקלויז, הם ראו שהמקום שם נהפך לבית חולים, היתה מחלה קשה מאוד של 'טיפוס', והרבה אנשים שכבו כמעט גוססים, ואמר רבי לוי יצחק לעצמו, 'איך אפשר בכלל לעשות פה מנין של תפילה בר"ה עם אנשים גוססים? והיה שם צדיק בשם רבי מתתיהו, שנתן לרבי לוי יצחק משהו לאכול, ונתן לו בגדים כדי שיוכל לעלות חזן להתפלל בראש השנה. ורבי שמשון ברסקי שלח את רבי לוי יצחק להיות חזן. אמר לו רבי לוי יצחק: 'אני צעיר בן 26 ואתה רוצה שאני יהיה חזן, שאני לא אכשל ח"ו בגאווה. אמר לו: 'אתה השתגעת? אנשים פה מתים כמו זבובים, ואתה מדבר על גאות? וככה העלה אותו להיות חזן.

והוא מספר, כשהתחלנו את הסליחות, פתאום כל ה'מתים' קמו לתחייה, ונהיה שם מנין גדול, וזה ממש היה נס מפורסם, לראות אנשים שהיו במצב כזה קשה, שקמו לתחייה, וברוך השם זכינו

החזן שלהם בחלק מתפילות בראש השנה, ושאי אפשר להשאיר את העיר בלי רב, ולכן שלחו רבינו חזרה.

היה חסר לרבינו בשנה האחרונה שני יהודים למנין הבתים

מא. אבל היה לרבינו צער גדול מאוד מאוד, על זה שלא היה ר' אהרן, ומובא שהיו חסרים לרבינו באותו ראש השנה שני אנשים רבי אהרן מברסלב, ועוד יהודי עגלון בשם בערל, שגם הוא לא היה בראש השנה, ורבינו אמר (שיש"ק ח"ב קס"ה): אהרל"ה לא נמצא, ובער"ל לא נמצא. ורמז בזה לענין ראש השנה שלו, שהעיקר זה האנשים שבאים. כלומר, לא חשוב כמה אתה גדול וענק, אלא חשוב האדם בעצמו, כי אין הבדל לענין הצטרפות הבתים, בין הגדול ביותר, לבין הקטן ביותר בעם ישראל. כי בענין צירוף הבתים, עצם העובדה שאתה יהודי, זה כבר עושה את התיקון על ידי ההשתתפות שלך בראש השנה.

ולכן רבינו השווה את רבי אהרן מברסלב שהיה ענק שבענקים ומגדולי וחשובי הדור לבער"ל העגלון, רבינו אמר שהוא השתמש בזכות אבות כדי להביא את רבי אהרן שיהיה הרב של ברסלב. ורבינו אמר לאנשי שלומנו, לא רק לרבי אהרן אתם צריכים להחזיק טובה שהוא בא להיות רב שלכם, אלא אפילו לסוסים שהביאו אותו תחזיקו טובה. ובכל השווה אותו לעגלון, וכנ"ל.

זהירות לא להראות מנהג רבנות בציון רבינו

מב. הרב מטשעריץ היה נזהר מאוד שלא להראות שום רבנות בציון של רבינו בראש השנה באומן. ולכן אפילו כשהיו באים לשאול אותו שאלות בהלכה, הוא היה מפנה אותם לאחרים, ופעם אחת ששאלו אותו הוא הפנה לעגלון שלו – שהיה יודע הלכות, ואמר: "אני לא עונה פה אני לא רב, את הרבנות השארתי בטשעריץ, אצל רבינו הקדוש אין רבנות, יש רק את רבינו, תשאל את העגלון שלי". וצריך להיזהר בדבר זה ובפרט הרבנים שבאים אצל רבינו הקדוש צריכים להתנהג בענווה ובשפלות, ולא לנהוג שום הנהגה של שררה אלא בפשיטות וענווה הכי גדולה.

ראש השנה של רבינו הוא ענין נצחי גם אחר פטירתו

מג. 'נצח' – זה ענין של התיקונים. מובא בחיי מוהר"ן (סוף אות ת"ו) לְעֵנֵן רֹאשׁ הַשָּׁנָה – שְׁצָרִיכִין לְהִיטֵן אֲצֵלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּיקָא, אֲמַר שִׁיכּוּלִין אֲזֵי אֲנָשִׁים לְקַבֵּל תְּקוּנִים מִה שְׁבִבְכָל הַשָּׁנָה לֹא הִיָּה בְּאֶפְשֶׁר שִׁיְהִיָּה לָהֶם תְּקוּן בְּשׁוּם אֶפֶן, אֵף עַל פִּי כֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יְכוּלִין אֲפִלּוֹ הֵם לְקַבֵּל תְּקוּן. אֵף עַל פִּי שְׁבִבְכָל הַשָּׁנָה אֲפִלּוֹ הוּא בְּעֵצְמוֹ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לֹא הִיָּה יְכוּל לְתַקְנֵנוּ, אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם הֵם יְכוּלִים לְקַבֵּל תְּקוּנִים. כִּי אֲמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עֲנִינִים וְתְּקוּנִים מִה שְׁבִבְכָל הַשָּׁנָה גַּם הוּא אֵינּוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת, ע"כ. והענין הזה נוהג בפטירתו יותר מבחינו. וכמו שאמרו חז"ל בגמרא חולין (דף ט:): "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם".

ההבטחה של תקון הכללי מועילה רק אחר פטירתו

מד. ואמרנו על זה משל נפלא: אם אדם היה בחייו של רבינו לוקח תהלים עומד ליד רבינו ואומר עשרה פרקים של 'תיקון הכללי', זה לא היה עוזר לו לתיקון המיוחד (חוץ משכר אמירת תהלים), ולמה? כי

מלכות - בחינת 'לקדושים אשר בארץ' שהם מקומו של עולם

מט. 'מלכות' – מלכות זה בחינת 'ארץ', כמו שכתוב (ויקרא כו, מב): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר". הארץ אוזכר זה בחינת הציון של הצדיק שעליו נאמר (תהלים טו, א): "לְקַדְּוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָר וְאֲדִירֵי כָּל חַפְצֵי בָם".

רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה א' אות י"ד ח"ב) שהנין של 'ראש השנה' – הוא תלוי בבחינת 'מקומו של עולם'. וז"ל: בְּשֹׁאֲדָם יוֹשֵׁב לְדָבָר בְּחִבְרוֹ, זֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹמָא דְדִינָא, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְדָן אֶת חִבְרוֹ. וְצָרִיךְ לְהֵרָא מִזֶּה מְאֹד, וְלְהַסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמוֹ הַיֵּטֵב אִם הוּא רְאוּי לְזֶה לְשַׁפֵּט אֶת חִבְרוֹ, כִּי "הַמְשַׁפֵּט לְאֱלֹקִים הוּא" (דברים א, י), כִּי רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ לְבַדּוֹ רְאוּי לְשַׁפֵּט אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָה (אבות ב, ה) 'אֵל תְּדִין אֶת חִבְרֶךָ עַד שֶׁתִּגְיַע לְמִקְוָמוֹ, וְיָמִי הוּא שִׂיכּוּל לִידַע וְלִהְיִיעַ לְמִקּוֹם חִבְרוֹ, כִּי אִם הַיָּשָׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם מְקוּמוֹ (פְּרָאשִׁית רַבָּה וַיֵּצֵא) סח, ט, הוֹבָא בְּרִשׁ"י בְּפִסְקוֹ וְשִׁמּוֹת לָג, כֵּאֵל "הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי", וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לּוֹ מְקוֹם אֲצֵלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבָּרֵךְ יָכוֹל לְדוֹן אֶת הָאָדָם, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּעַל הַרְחֻמִּים, וּבְנֹדָאֵי הוּא מְקַיֵּם בְּנוֹ 'הוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוֹת' (אבות א, ו).

הצדיקים שזוכים לאחוז בכסא הכבוד הם בבחי' מקומו של עולם

ג. וכתב על זה ר' נתן בליקוטי הלכות (גביית חוב ה, יד), וז"ל: וְעַקֵּר הַתְקוּן עַל יְדֵי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים – שֶׁתִּקְנוּ מַעֲשֵׂיהֶם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַד שֶׁגַם בְּחִיָּהֶם הָיוּ אוֹחֲזִים בְּבְחִינַת "כְּסֵא הַכְּבוֹד", שֶׁעַל יְדֵי זֶה יָכוּלִים לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְדוֹן הַכָּל לְכַף זְכוֹת עַל יְדֵי שְׂנֵיכֵלִים בְּבְחִינַת מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּנִל, אֲבָל גַּם הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ הֵם גְּדוֹלִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְז"ל (חלין ג): כִּי אַחֲרַי מִיתָתָם הַקְּדוּשָׁה דִּיקָא בְּשֵׁהָם שׁוֹכְנִים בְּתוֹךְ הָעֵפֶר הַגְּשָׁמִי דִּיקָא, מִשָּׁם דִּיקָא הֵם נִכְלָלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּבְחִינַת מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּבְחִינַת 'רִידָה תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה, וְעַל כֵּן אֵין דִּיקָא הֵם מְמַלִּיצִים טוֹב בְּיוֹתֵר עַל יִשְׂרָאֵל, עַכ"ל.

ה' יזכה את כל אחד ואחד מאתנו להיות אצלו על ראש השנה, ובתוך הכלליות של מסירות נפש, שלכל אחד יהיה בפרטיות נסיעה טובה בקלות בלי שום מניעות, לא מניעות המוח, לא מניעות גשמיות, לא מניעות כספיות ולא מניעות מהמשפחה, ובעזרת ה' נזכה כולנו להיות ביחד בראש השנה של רבינו הקדוש, ונזכה לכל התיקונים הקדושים אמן, ולשנה טובה ומבורכת כתיבה וחתומה טובה, לנו ולכל בית ישראל.

שבת שלום ומבורך – עריכה: ליאור גבע

להתפלל איתם יחד בראש השנה. וזו היתה תפילה מיוחדת במסירות נפש. רבי לוי יצחק התפלל מנחה וערבית של ליל א', ותפלת המוספין של שני הימים.

אמר רבינו: 'מסירות נפש זה ענין אחר'

מז. עוד מסופר שם סיפור נפלא בחלום נורא שחלם ר' לוי יצחק אחר כך כבר כשהיה בארץ ישראל, ומובא שם (ח"ז אות תנ"ד), וז"ל: סֵפֶר שְׁפַעַם חָלַם לוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּהִיּוֹתוֹ בְּכַר כְּאֵן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִיךְ שֶׁהָיָה רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְרִצָּה לְגַשֵּׁת לְהַתְפַּלֵּל בְּדַרְבְּנוֹ לְפָנֵי הָעַמּוּד, וּכְשֶׁנִּגַּשׁ רָאָה אִיךְ שֶׁכָּבֵד עוֹמֵד שָׁם אָדָם בְּעַל צוּרָה וְהַדְרַת פָּנִים וְרוּצָה הוּא לְהַתְפַּלֵּל בְּשִׁלִּיחַ צַבּוּר. וְאֲצֵלוֹ בְּסַמּוּךְ עֵמֵד אַחֵר, וְהָבִין בּוֹ שֶׁהוּא רַבֵּנוּ ז"ל. וְאָמַר לְאִישׁ שְׁעֵמֵד בְּעַמּוּד הַתְּפִלָּה 'תֵּן לִי לְגַשֵּׁת לְהַתְפַּלֵּל בְּהַרְגְּלִי זֶה כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם, וְאָמַר לוֹ לֵא, כְּעַת אֲנִי מִתְפַּלֵּל, וְטַעַן (ר' לוי יצחק) וְאָמַר לוֹ: הֲרִי מִחֻזֵּק אֲנִי בְּכַר בְּתַפְלָה (להיות חזן בקיבוץ) זֶה כְּמָה שְׁנַיִם, נִעְנֶה רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר: "אִין נוֹהֵג כְּאֵן בְּדָבָר זֶה דִּין מִחֻזְקוֹת". וְטַעַן (ר' לוי יצחק) לְפָנֵי רַבֵּנוּ וְאָמַר: הֲרִי חֻזְקָה זֶה בְּאֵה לִי עַל יְדֵי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, כִּי תַפְלֹתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהַחֵל לְהַתְפַּלֵּל לְפָנֵי הָעַמּוּד הָיָה בְּשֵׁנַת תַּר"פ בְּשִׁמְסָר נֶפֶשׁוֹ בְּפִשְׁטוּת בְּדִי לְבוּא לְקַבּוּץ שְׁבָאוּמוֹ, וְאֵין מִחֻזְקוֹת שֶׁלֹּא הָיָה מִי שִׁתְּפַלֵּל הַתְּפַלֵּל הוּא אֵין מוֹסָף. עֲנֶה רַבֵּנוּ וְאָמַר: "נֹו מְסִירוֹת נֶפֶשׁ זֶה כְּבָר עֲנִין אַחֵר". וְתַכְף הוֹרִיד הָאִישׁ הַזֶּה (שעלה להיות חזן בתחילה) הַטְּלִית וְכַבְּדוֹ (לר' לוי יצחק) לְהַתְפַּלֵּל לְפָנֵי הָעַמּוּד בְּהַרְגְּלוֹ וּבְחֻזְקוֹתוֹ.

מכאן אנחנו רואים שאצל רבינו מאוד חשוב הענין של מסירות נפש. בדור שלנו אין מסירות נפש כזו כמו בדורות שלהם, אלא שאנחנו קוראים לכל דבר מסירות נפש, גם שקצת עייפים, או שאין מוחין ואין כסף וכו'. אבל למפונקים כמונו גם זה נחשב מסירות נפש. ולכן צריך להשתדל במסירות נפש להתגבר על המניעות לבוא לרבו על ראש השנה. והענין של מסירות נפש נמצא ב'הוד'.

המעשה במי שהיה לבנו ברית בראש השנה

מח. 'יסוד' – הנסיעה לראש השנה שלי עולה גם על מצות ברית מילה. מובא בשיש"ק (ח"ג אות רע"א), שהיה אחד צדיק קראו לו רבי אליעזר מלדיזין, ונולד לו בן, והברית היתה בראש השנה, והוא לא ידע אם הוא ישאר בבית על ראש השנה כדי למול את בנו, שהרי "מצווה בו יותר בשלוחו" (קידושין מא, א), ורצה הוא למול את הבן שלו, אבל אז לא יהיה על ראש השנה באומן, ולכן הוא הסתפק מה לעשות, האם אני מל את הבן שלי, או ממנה שליח למול את בני, ואני יסע על ראש השנה לרבינו.

הוא שאל את השאלה הזאת את רבי נחמן מטולטשין התלמיד של רבי נתן. והוא ענה לו: "מה אתה שואל שאלות, הרי זה פסוק מפורש בתורה (דברים ל, ו): 'וּמָל ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לֵבב זַעֲדֶךָ', לפני שאתה עושה ברית מילה לבן שלך, אתה צריך לעשות ברית מילה לעורלת הלב שלך בעצמך, ואיפה תעשה ברית מילה ללב שלך? רק ע"י שתיסע לאומן ראש השנה. וכך הוא עשה הוא נסע לאומן לראש השנה של רבינו, והוא מינה שליח שימול את בנו. ולמדנו אפילו שיש לאדם מצות ברית מילה בכל אופן 'הראש השנה שלי עולה על הכל'. ברית מילה הוא בספירת היסוד, ולכן שמנו את הסיפור הזה ביסוד.